

Комунальний заклад Львівської обласної ради
«Бродівський фаховий педагогічний коледж імені Маркіяна Шашкевича»
(повне найменування вищого навчального закладу)

Циклова комісія _____ філологічних дисциплін _____
(назва циклової комісії)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

[Signature]
О. В. Квас

"29" *[Signature]* 2021 рік

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ
«УКРАЇНСЬКА МОВА»

для абітурієнтів, які вступають на денну форму навчання на основі базової загальної середньої освіти для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня фахової молодшої бакалавр за спеціальностями:

013 Початкова освіта

012 Дошкільна освіта

014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології)

014.11 Середня освіта (Фізична культура)

Програма вступного випробування з української мови

(назва навчальної дисципліни)

Розробники:

Галицька Руслана Романівна, кандидат філологічних наук, спеціаліст вищої категорії

Пастушак Тетяна Йосипівна, кандидат філологічних наук, спеціаліст вищої категорії

Свиріпа Людмила Кирилівна, викладач-методист, спеціаліст вищої категорії

Лагола Ірина Михайлівна, викладач-методист, спеціаліст вищої категорії

Дичик Людмила Степанівна, викладач-методист, спеціаліст вищої категорії

Сокур Руслана Богданівна, спеціаліст вищої категорії

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Програму розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії

філологічних

дисциплін

Протокол від «19» 03 2021 року № 4

Голова циклової комісії _____ Лагола І.М.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступне випробування з предмета «Українська мова» для абітурієнтів за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Фаховий молодший бакалавр» на основі базової загальної середньої освіти проводиться у формі диктанту, робота над яким триває одну астрономічну годину.

Для диктанту використовується текст, доступний для розуміння випускників 9-го класу. Обсяг текстів диктантів становить 170-180 слів з урахуванням як самостійних, так і службових частин мови.

Перевірці підлягає текст, записаний з голосу викладача.

Нормативи оцінювання диктанту:

Бали	Кількість помилок	Бали	Кількість помилок
1	15-16 і більше	7	4
2	13-14	8	3
3	11-12	9	1+1 (негруба)
4	9-10	10	1
5	7-8	11	1 (негруба)
6	5-6	12	-

Диктант, як це і визначено чинною програмою з української мови, оцінюється однією оцінкою на підставі таких критеріїв:

- орфографічні та пунктуаційні помилки обраховуються разом і оцінюються однаково;
- помилки в слові, яке повторюється в диктанті кілька разів, вважаються однією помилкою; помилки на те саме правило, але в різних словах і різних реченнях вважаються різними помилками;
- розрізняють грубі та негрубі помилки.

До негрубих помилок відносять:

- винятки з усіх правил;
- написання великої літери в складних власних назвах;
- правопис прислівників, утворених від іменників з прийменниками; у випадках, що вимагають розрізнення не і ні (у сполученнях *не хто інший, як...; не що інше, як...; ніхто інший не...; ніщо інше не...*);
- заміна одного співвідносного розділового знака іншим; заміна українських букв російськими;
- під час остаточного обрахунку помилок дві негрубі помилки вважаються однією грубою;
- за наявності в диктанті більше п'яти виправлень оцінка знижується на один бал;
- орфографічні та пунктуаційні помилки на правила, вивчення яких не передбачено шкільною програмою, виправляються, але не враховуються.

Програма з української мови

1. Фонетика і орфографія

1.1. Велика літера у власних назвах

Написання імен, по батькові, прізвищ, псевдонімів, прізвиськ. Складні прізвища, псевдоніми та імена, що пишуться через дефіс. Написання власних назв іншомовного походження. Написання індивідуальних назв: міфологічних істот і божеств, дійових осіб у літературних творах. Назви найвищих державних та міжнародних посад, міністерств, управлінь, установ і організацій. Астрономічні, агрономічні, історичні, літературні, географічні і топографічні назви.

1.2. Вживання знака м'якшення. Вживання апострофа.

Вживання знака м'якшення після м'яких д, з, с, дз, ц, л, н у кінці слова та складу, після м'яких приголосних у середині складу перед о. У суфіксах іменників, прикметників та прислівників (-зький, -ський, -цький, -зькість, -ськість, -цькість, -зько, -сько, -цько, -зькому, -ському, -цькому, -зьки, -ськи, -цьки. Суфікси -еньк-, -оньк-, -есеньк-, -ісіньк-. Знак м'якшення у родовому відмінку множини іменників жіночого роду м'якої групи і відмінків середнього роду на -инн(я), -ц (е) II відміни, у дієслівних формах дійсного та наказового способу.

Вживання апострофа на позначення роздільної вимови після твердих приголосних перед я, ю, є, ї у корені та після префіксів. Апостроф у словах іншомовного походження.

1.3. Ненаголошені голосні [e], [и], [o].

Написання Е, И, О у ненаголошених складах за умови добору перевірного слова із наголосом на Е, И, О. А замість О перед складами з постійно наголошеним а (я). О у суфіксах. Правопис Е у суфіксах і повноголоссях. И чи І у групах звуків -ри-, -ли-, -рі-, -лі-.

1.4. Чергування приголосних при словозміні й словотворенні.

Зміни приголосних у непрямих відмінках іменників, а також при утворенні нових слів. Групи чергувань г-з-ж, к-ч-ц, х-с-ш. Зміни приголосних при пом'якшеннях. Основні позиції чергувань.

1.5. Спрощення в групах приголосних. Подвоєння, подовження приголосних.

Випадні Д і Т у групах -ждн-, -здн-, -стн-, -стл-. Випадний К у групах -зкн-, -скн- при творенні дієслів із суфіксом -ну-.

Випадний Л у групі приголосних -слн-. Збіг приголосних. Подвоєння Н перед суфіксом -сть. Буквосполучення -нн- у прикметникових суфіксах. Подовження приголосних д, т, з, с, л, н, ж, ш, ч, ц перед Я, Ю, Є, Ї.

1.6. Написання префіксів роз-, без-, через-, з-.

Перехід З- у С- перед глухими приголосними. З- у ЗІ- з метою уникнення збігу приголосних. З у префіксах роз-, без-, через- .

1.7. Правила переносу слів.

Сполучення ДЖ, ДЗ при переносі. Апостроф і м'який знак при переносі. Склади з однієї літери. Перенос складних слів, аббревіатур, прізвищ з ініціалами, умовних скорочень. Розділові знаки при переносі.

1.8. Правопис слів іншомовного походження.

Передача голосних і приголосних звуків у словах іншомовного походження. Подвоєні й неподвоєні приголосні. Групи приголосних з голосними. Вживання апострофа і м'якого знака в словах іншомовного походження. Дифтонги і кінцеві групи приголосних. Відмінювання слів іншомовного походження.

1.9. Написання складних і складноскорочених слів.

Загальні правила правопису складних слів. Сполучні слова. Написання разом, окремо або через дефіс складних іменників, прикметників, числівників, займенників, прислівників. Прикладка. Складні прийменники, сполучники, частки. Правопис складноскорочених слів.

2. Морфологія. Частини мови

2.1. Написання іменників.

Пояснення до форм родового відмінка однини іменників чоловічого роду II відміни. Відмінювання іменників в однині та множині з урахуванням групи і відміни. Невідмінювані іменники. Закінчення –а (я) або –у (ю) в родовому відмінку однини іменників II відміни.

2.2. Відмінювання імен по батькові. Відмінювання прізвищ.

Особливості відмінювання імен по батькові. Відмінювання чоловічих і жіночих прізвищ. Особливості відмінювання прізвищ на –ко, а також прізвищ іменникового походження.

2.3. Написання прізвищ і географічних назв.

Труднощі перекладу прізвищ і географічних назв. Правопис голосних у корені (А чи О, Е, И чи І).

2.4. Написання прикметників.

Тверда і м'яка група прикметників. Особливості відмінювання прикметників. Ступені порівняння: проста і складена форма. Зміна основи деяких прикметників. Прикметники, що не утворюють ступені порівняння.

2.5. Написання числівників.

Числівник як частина мови. Кількісні, порядкові, дробові числівники. Прості, складні і складені числівники.

2.6. Зв'язок числівників з іменниками, правопис.

Узгодження і керування у сполученнях числівників з іменниками. Особливості відмінювання числівників. Написання цифр словами у словосполученнях і реченнях.

2.7. Написання займенників.

Особові, присвійні, вказівні, питальні, означальні займенники. Зворотний займенник себе. Особливості відмінювання. Правопис складних (неозначених і заперечних) займенників.

2.8. Прислівник. Розряди, творення, правопис.

Прислівник як частина мови. Розряди прислівників за значенням. Творення прислівників від інших частин мови. Утворення ступенів порівняння. Правопис складних прислівників. Правопис прислівників із префіксом ПО-.

2.9. Прийменник. Сполучник. Частка. Вигук.

Поняття про службові частини мови. Вираження прийменниками різноманітних відношень відмінкових форм з дієсловами та іншими словами в реченні. Походження прийменників. Прості, складні і складені прийменники. Вживання прийменників з формами непрямих відмінків. Прості, складні і складені сполучники. Сполучники сурядності. Сполучники підрядності. Групи часток за значенням. Словотворчі і формотворчі частки. Творення вигуків. Розряди вигуків за значенням.

3. Синтаксис і пунктуація

3.1. Речення з однорідними членами. Речення з відокремленими членами.

Поняття про ускладнене речення. Однорідні члени речення. Сполуки і розділові знаки при однорідних членах речення. Узагальнюючі слова при однорідних членах речення. Поняття і умови відокремлення другорядних членів речення. Відокремлені прикладки. Уточнюючі члени речення.

3.2. Звертання. Вставні слова, сполучення слів, речення.

Способи вираження і виділення звертання. Значення вставних слів, сполучень слів і речень, вживання розділових знаків.

3.3. Складне речення.

Поняття про складне речення. Типи складного речення.

3.4. Складносурядні речення.

Структура складносурядних речень. Відношення між частинами складносурядних речень. Вживання розділових знаків.

3.5. Складнопідрядні речення.

Поняття про складнопідрядне речення. Види підрядних речень. Вживання сполучників і розділових знаків.

3.6. Складнопідрядні речення з кількома підрядними.

Види зв'язків частин у складнопідрядному реченні з кількома підрядними. Вживання розділових знаків.

3.7. Безсполучникові складні речення. Розділові знаки в них.

Безсполучникові складні речення з однотипними частинами. Безсполучникові складні речення з різнотипними частинами.

3.8. Складні речення з різними видами зв'язку.

Поєднання різних видів зв'язку у складному реченні. Вживання розділових знаків.

3.9. Пряма й непряма мова.

Вживання розділових знаків при прямій мові. Передача чужої мови у вигляді підрядного речення – непряма мова. Цитата.

Додаток 1

Методичні рекомендації для проведення вступного випробування з української мови (диктант)

Для вступного випробування з української мови передбачається диктант, робота над яким триває одну астрономічну годину.

Тексти диктантів, що пропонуються на вступних екзаменах, включають орфограми та пунктограми, які порівняно часто зустрічаються, відображаючи істотні сторони українського правопису, перевіряються правилами і вивчались за програмою в загальному курсі української мови. Добираються, укладаються зв'язні, доступні за змістом тексти, неускладнені, які не зберігають авторську орфографію та пунктуацію. Тексти адаптовані відповідно до правопису української мови, згідно з нормами сучасної літературної української мови. Орфографічні та пунктуаційні правила мають бути представлені в кожному тексті достатньою кількістю прикладів, у тому числі 4-5 складними випадками, винятками з правил правопису. У разі орфографічної чи пунктуаційної складності тексту обсяг не повинен перевищувати 170 - 180 слів.

Щоб вдало написати диктант з української мови, вступники повинні знати і вміти:

1. Правильно вживати м'який знак та апостроф.
2. Перевіряти ненаголошені голосні [e], [и], [o].
3. Розрізняти чергування приголосних при словозміні та словотворенні.
4. Знати правила про спрощення в групах приголосних.
5. Писати правильно подовжені і подвоєні приголосні.
6. Не помиляйтесь у написанні префіксів з- (с-,зі-, із-, зо-), роз-, без-, воз-, пре-, прі-.
7. Правильно переносити слова із рядка в рядок.
8. Перевіряти правопис слів іншомовного походження.
9. Правильно вживати велику літеру.
10. Писати без помилок складні і складноскорочені слова.
11. Відмінювати імена по батькові.
12. Знати особливості правопису самостійних і службових частин мови.
13. Розрізняти просте і складне речення.
14. Розставляти розділові знаки при однорідних членах речення.
15. Не помиляйтесь у виборі пунктограм у простому та складному реченнях.

16. Бути уважним у розстановці розділових знаків при відокремлених членах речення.
17. Розставляти пунктограми у реченнях з прямою мовою.
18. Правильно переносити слова: частини слів з одного рядка в другий слід переносити за складами: *гай-ка, зо-шит, книж-ка, ко-ло-дязь, паль-ці, са-дів-ник.*

НЕ можна:

1. розривати сполучення літер [дж], [дз], які позначають один звук. Переносити можна лише так: *гу-дзик, хо-джу.* Якщо [дж], [дз] не становлять одного звука, то їх слід розривати: *над-звичай-ний, під-жив-ляти;*

2. апостроф і м'який знак при переносі не відокремлюються від попередньої літери: *бур'-ян, кіль-це, Лук'-ян, низь-ко;*

3. одна літера не залишається в попередньому рядку й не переноситься в наступний: *ака-де-мія* (а не *а-кадемія*), *Ма-рія* (а не *Марі-я*), *олі-вець* (а не *о-лівець*). Так само не можна поділяти на частини для переносу двоскладові слова, як *або, моя, око, шия* тощо;

4. при переносі складних слів не можна залишати в кінці рядка початкову частину другої основи, якщо вона не становить складу: *багато-ступінчастий* (а не *багатос-тупінчастий*), *восьми-гранний* (а не *восьмиг-ранний*), *далеко-східний* (а не *далекос-хідний*).

Додаток 2

Пам'ятка для абітурієнта «Як писати диктант»

1. Уважно прослухайте текст диктанту.
2. Коли екзаменатор зачитуватиме кожне речення в цілому, слухайте його до кінця і не робіть ніяких записів.
3. Починайте записувати речення лише тоді, коли екзаменатор почне його читати частинами, роблячи тривалі паузи.
4. Під час записування речення більше звертайте увагу на орфографію (написання слів), але не треба забувати й про розділові знаки.
5. Під час перевірки записаного речення потрібно передусім зважати на інтонацію й особливо ретельно перевіряти поставлені розділові знаки (у цьому важливу роль відіграють паузи: ледь помітну паузу роблять у тих місцях, де треба поставити кому, а більш помітну – на місці двокрапки чи тире; явна пауза означає, що треба поставити крапку з комою).
6. Сконцентруйте свою увагу й не відволікайтеся під час написання диктанту.
7. Не «збирайте» помилки, зазираючи під час написання диктанту в роботу сусіда.

Додаток 3

ЗРАЗКИ ДИКТАНТІВ

Мені хотілося цей вид буковинських гір задержати навіки в пам'яті, а передусім одну частину краєвиду. Високу, стрімку, густо порослу лісом гору, відділену від сусідньої гори глибоким вузьким яром. У тім яру все темно, однак я його знаю, він не страшний. По спадистих стінах його повиростали густо смереки, і то вони здалека такі темні. Серединою між великим і дрібним камінням котиться потік. У мерехтячому світлі місяця він блищить місцями, мов дзеркало. Тло, від котрого відбиваються гори, — то синяво-сріблясте небо, засіяне зорями, ніжними, миготячими зорями.

Понад стрімкою горою, що піднімається під те спокійне, пишне склепіння, мов велетенська піраміда, стоїть місяць. Його фосфоричне сяйво немов виділяється вершками столітніх смерек, і ті наче тонуть у нім — у нім і в прозоро-синявій мряці, що сповиває цілий ряд гір.

Далеко-широко розляглася глибока тиша, і все те: краєвид, місяць, мряка і місячне матове сяйво — нагадують собою дивні казки, переповнені смутком, щастям, сльозами, усміхом, пристрасною любов'ю, не відповідною до нинішніх часів.

Я понесла би скрізь її, оцю батьківщину мою, гори мої, смерекові великани, їхню красу і силу та могутню поезію їх. Вони одні не цуралися, годували її спрагнену душу своєю тихою, німою красою, виплекали своєю вдачею характер у мені...

Наші пісні

Ми живемо у світі, де співіснує безліч ритмів: kleпання коси, тупіт копит, і дзюрчання молока у відрі, і хлюпання морських хвиль, і перестук поїзних коліс, і цокання годинника. Обдарований музикальним слухом, наш народ тонко відчуває всі ритми, тому й витворив близько трьохсот тисяч народних пісень, якими зачаровує весь світ. Їх у нас сила-силенна на будь-який смак: хлопцям подавай “Ой на горі та й женці жнуть”, а дівчатам – “Цвіте терен”.

Американцям і не лише їм важко уявити Різдво без “Колядки дзвонів” – пісні, слова якої покладено на музику славетного українського композитора Миколи Леонтовича. Наш “Щедрик” прикрашає такі всесвітньо відомі фільми: “Гаррі Поттер”, “Сам удома”, “Загублений у Нью-Йорку”.

А чи знаєте ви, що в космосі першою прозвучала українська пісня “Дивлюсь я на небо...” ? Понад півстоліття тому її виконав наш земляк – космонавт Павло Попович. Напевно, автор пісні Михайло Петренко й не сподівався, що його творіння звучатиме аж за небом, де навіть сокіл не літає.

Наші пісні з будь-якими мотивами: чи з пристрасними карпатськими ритмами у виконанні Руслани, чи з тривожними кримськотатарськими інтонаціями Джамали – долають усі кордони без віз, бо в них – жива душа народу України.

Закарпаття — унікальний куточок України, який має свою історичну й природну цінність.

Цей край славиться чудовими краєвидами: кришталево чистими річками й озерами, лісами, величними гірськими хребтами, цілющими джерелами. Крім того, закарпатці мають свою цікаву історію й багатовікові традиції, сформовані під впливом різних культур.

Найбільшим скарбом Карпат є дивовижне озеро Синевир, вода в якому настільки прозора, що можна побачити дно й мешканців водойми. У цьому озері розводять форель, виловлювати яку суворо заборонено. Поруч — Синевирський парк, який має унікальну флору й фауну.

Одним із чудес Закарпаття вважають долину нарцисів. Під час цвітіння вона вкривається білим покривалом на декілька кілометрів. Щоб туристам було легше знайти це диво, біля нього спорудили пам'ятник нарцису.

Відвідавши місто Ужгород, ви зможете побачити найдовшу липову алею, посаджену понад сто років тому. Завдяки різним сортам цвітіння липи триває протягом місяця. Окрім того, в Ужгороді є багато дерев сакури, у період цвітіння якої місто перетворюється на маленьку Японію.

А ще на Закарпатті збереглося багато величних будівель. Палац Шенборнів найромантичніша з-поміж них, адже нагадує казкове королівство посеред прадавнього лісу в оточенні гір.

У багатобарвності й могутності рідного слова втілено красу людини — творця мови, садівника прекрасного на землі. Рідне слово окрилює нас духовністю, любов'ю до пісні, до матері. Для кожного народу рідна мова — найдорожча.

У мовну скарбницю нашого народу несуть красу душі й племін рідного слова найкращі письменники. Скількома ж словами вони користуються? Звернімося до творчої спадщини геніального Кобзаря. Словник мови поетичних творів Тараса Шевченка охоплює більше десяти тисяч слів, а прозових — понад двадцять із половиною тисяч. Хіба вдалося нам, підрахувавши всі слова у творах Шевченка, виявити словниковий запас великого поета? Немає сумніву, що Кобзар володів й іншими словами української мови, хоч у художній творчості їх не використовував.

Скільки ж слів потрібно людині для спілкування? Обсяг словника конкретної особи залежить від роду її занять, освіченості та здібностей. Установлено, що мовець активно використовує майже три тисячі слів упродовж дня, а розуміє — у десять разів більше.

Щоб опанувати словесне багатство нашої мови, користуйтеся словниками. Дотримуйтеся порад мудрого поета Максима Рильського: «Не бійтесь заглядати у словник: це пишний яр, а не сумне провалля...»

Герої Небесної Сотні

Їх назвали Небесною Сотнею – українців, які загинули в Києві на майдані Незалежності, вулицях Грушевського та Інститутській. Гинули за честь, за волю, за право бути народом – джерелом і мірилом влади у власній державі, за країну, у якій не страшно жити й народжувати дітей. За цю самопожертву українці їх канонізували – за велінням серця долучили до сонму Небесного воїнства на чолі з архистратигом Михаїлом, аби захищали країну від лиха, пильнували й оберігали її з небес...

Ми з вами вшановуємо пам'ять героїв різних історичних подій: Битви під Крутами, Голодомору 1932-33рр, Бабиного Яру. Тепер ми стали сучасниками ще однієї масової трагедії нашої країни.

Революція гідності або ж Єврореволюція, Євромайдан проходила з листопада 2013 по лютий 2014 року. Чому ж днем пам'яті героїв Небесної Сотні стало двадцяте лютого? Бо саме в цей день силові структури вперше відкрито стали застосовувати справжню зброю проти учасників революції. Тоді в Києві загинуло шістдесят сім людей, яких підступно вбивали, не даючи жодного шансу.

Усі герої Небесної Сотні були простими людьми – не депутатами, не політиками, не начальниками. У вирішальний час не змогли байдуже сидіти біля телевізора та просто дивитися на те, що коїться на вулицях столиці.

Вони не думали про те, що можуть загинути. Вони лише знали, що так, як є, так далі бути в Україні не може.

Ще довго-довго з покоління в покоління будуть передавати батьки синам і дочкам, а ті своїм дітям спогади про тих, хто залишив життя земне у 2013-2014 роках на майдані Незалежності.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Глазова О.П. Українська орфографія: Навч. посібник. / О.П.Глазова – Харків: Веста: Вид-во «Ранок» - 2005. – 384с.
2. Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів: Навч. посібник. / Г.О.Козачук. – К.: Вища шк., 2006. – 287с.
3. Фурдуй М.І. Українська мова. Практикум з правопису: Навч. посібник. / М.І. Фурдуй. – К.: Либідь, 2003. – 272 с.
4. Чукіна В.Ф., Почтаренко О.М., Почтаренко Г.С. Український правопис в таблицях і схемах: навчальне видання. / В.Ф.Чукіна. – К.: Логос, 2005. – 176 с.
5. Ющук І.П. Практикум з правопису української мови. / І.П.Ющук. – К.: Освіта, 2002. – 254с.
6. Ющук І.П. Українська мова: Підручник. / І.П.Ющук. – К.: Либідь, 2003. – 640 с.